

F. XAVIER
HERNÁNDEZ CARDONA
AUTOR D'EL ZOHAR DE BARCELONA

EL
GRAAL
DE
MONTSERRAT

UN CALZE SAGRAT.
UN MISTERI DE DOS MIL ANYS.
ELS NAZIS VOLEN APODERAR-SE'N A CATALUNYA.

EL GRAAL
DE MONTSERRAT

Capital Books

22

© 2021 F. Xavier Hernández Cardona

© Xavi Lapuente,
per la imatge de Montserrat

© 9 Grup Editorial, per l'edició
Capital Books
c. Mallorca, 314, 1r 2a B • 08037 Barcelona
T. 93 363 08 23
info@capitalbooks.cat
www.capitalbooks.cat

Disseny: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: juny del 2021
ISBN: 978-84-121479-7-1
DL B 9203-2021
Imprès a Romanyà Valls, SA

Tots els drets reservats.

EL GRAAL DE MONTSERRAT

F. XAVIER HERNÁNDEZ CARDONA

A la meua germana Maria Josep

CAPÍTOL 1

—

UN HOTEL AMB GLAMUR

Hotel Ritz de Barcelona, 12 de novembre de 1938

La dutxa de rajoles blanques, bisellades per les quatre arestes, amb l'aixeteria argentada, era un lloc confortable. L'aigua sortia calenta, el vapor s'ensenyoria del bany i s'estenia cap a la cambra. En sortir del plat la Herta es va mirar en el mirall embafat; es va trobar atractiva, els seus gairebé quaranta anys eren radiants. Ni tan sols les darreres setmanes de tensió li havien deixat marca. Sort en tenia de l'habitació del Ritz. Aquella cambra *démodé* era la seva base, però també el seu refugi i oasi a Barcelona. Ara necessitava descansar. La tarda era freda, i una pluja grisa de plom presagiava un futur incert per a la ciutat. Els plàtans del carrer Llúria mostraven unes escadusseres fulles daurades que el vent i l'aigua anaven arrencant sense pressa. Aviat seria l'hora de sopar i calia baixar a temptejar l'ambient. Es va raspallar amb parsimònia l'abundosa cabellera rossa rogenca, mentre la gramola descabdellava, amb melangia, una cançó de la Lale Andersen: *Das Mädchen unter der Laterne*. Després va començar a pintar-se els ulls; l'operació s'amorosia amb un luxe estrany, un gintònic de Beefeater, cortesia dels seus contactes amb les ambaixades. No era fàcil fer d'espia al servei del Reich a la Barcelona de 1938. La Herta Schumacher havia nascut a Xile, filla de pare alemany i mare catalana, i parlava perfectament català, alemany i castellà i, a banda, dominava prou bé l'anglès, el francès i l'italià. Durant

mesos s'havia fet passar per María Martí, informant de Reuters i periodista de *La Nación*, un diari progressista de Santiago de Xile. La guerra havia estat duríssima, però ara ja no podia durar gaire. La batalla de l'Ebre s'estava acabant, l'Exèrcit Popular de la República havia estat derrotat i res impediria que, en poques setmanes les tropes de Franco ocupessin Barcelona. Tanmateix, hi havia el risc de darrera hora que els xicots de Mussolini o fins i tot els ocellots de la Còndor li endinyessin un raig de bombes al damunt...

Malgrat el brunzit de la gramola, va notar que algú picava a la porta amb suavitat. Va obrir per topar amb un ram de flors i una capsa de bombons; al darrere hi havia una cara coneguda, baronívola i somrient: en Jean Deveraux, un company periodista francès.

—Jean. Quina sorpresa!

—*Oh, là, là!* Princesa, només... penso en tu. Havíem d'anar a cobrir una entrevista amb el president Azaña, però ens l'han ajornat, així que... tinc tota la nit lliure... per posar-me a les teves ordres, deessa...

—A tu no ho sé, però qui es podria resistir a una capsa de bombons? Fa setmanes que no ensumo la xocolata —va dir la Herta mentre obria la capsa amb impaciència.

—Doncs hauràs d'esperar-te, ara anem a sopar... després la xocolata —va precisar en Jean alhora que li agafava la capsa tot dibuixant un franc somriure.

La Herta va ficar el ram en un gerro amb aigua, tot seguit es va penjar del coll del noi i el va obsequiar amb una càlida besada als llavis. Respirava felicitat...

El menjador del Ritz estava animat, com gairebé sempre des que el govern de Negrín, amb el suport de l'URSS i els comunistes, havia liquidat l'ordre revolucionari i el poder de la Generalitat de Catalunya. Una orquestra tocava swing de manera desenfrenada, i de tant en tant alternava amb boleros, que permetien recuperar l'alè. Hi havia gent que sopava lleties estofa-

des amb plats de porcellana anglesa, i bevien un vi de no gaire bona qualitat en copes sofisticades. Llenties i vi de garrafa, tot un luxe en una ciutat tenallada per l'escassetat, el racionament i la fam. Altres taules s'havien convertit en improvisats vetlladors on la gent fumava i bevia el que podia, mentre a la pista central, definida per la rotllana de taules, una munió de gent ballava amb fanatisme.

—Vaja, avui està concorregut, això, i la gent està animada... —va comentar en Jean mentre apartava la cadira perquè la Herta pogués seure.

—I quin bestiar, aquí hi ha de tot —la Herta va anar assenyalant amb el dit—: alts oficials de l'Exèrcit Popular, periodistes de les més distintes procedències, diplomàtics de les ambaixades i consolats, homes de negocis i alts funcionaris del govern Negrín, i també protegides, acompanyants, meuques i dones que busquen fortuna o simplement menjar.

—I encara espies i confidents al servei de les grans potències... això és un basar d'informació en estat pur! I quina gràcia fan els quatre cambrers que estan estratègicament distribuïts per la sala, per encendre els quinqués quan marxi la llum... que marxarà, com cada dia, i no trigarà gaire: quan no són les restriccions són els bombardeigs... Sembla, però, que avui els *chauve-souris* del Duce s'han quedat a Mallorca.

Van despatxar amb fruïció sengles plats de llenties amb cansalada, i les copes de remost.

—I què hem de fer, Herta? Això s'acaba... L'Ebre està perdut, i els soldats d'en Franco no trigaran a entrar a Barcelona. Per què no vens a França amb mi?

—Ha, ha! Jean, això sí que estaria bé... però jo ja soc massa vella per a tu.

—Bestieses! Cada dia estàs més guapa. Què penses fer?

—Doncs suposo que quan això acabi els del diari m'enviaran a una altra banda. Parlo francès, anglès i alemany; no em faltarà feina... i pel que sembla tampoc faltaran guerres: en qual-

sevol moment Europa pot petar. —La Herta va pensar que la vida era contradictòria. «Poc s'imagina aquest noi que jo també soc una agent, i que porto mesos treballant al servei del Reich...»

Just en aquell moment va marxar la llum. Apagada general. Tanmateix, l'orquestra va continuar tocant al ralenti, i en pocs segons els quinqués estaven oberts: el ball continuava, i la vida també. El swing va tornar a accelerar amb un ritme endimoniat. Van ballar una estona amb fúria, i abans de retirar-se van comprar una ampolla de xampany, de sotamà, i a preu d'or. Van pujar a peu i agafats fins a la quarta planta; els ascensors elèctrics havien quedat clavats. Ara en Jean, impacient i sense aturador, l'anava abraçant, buscant, per sota de la jaqueta i les faldilles, el contacte amb la pell tèbia de la Herta.

En arribar a l'habitació van encendre el quinqué. Una llum càlida i acollidora es va emparar del lloc. El tap del xampany va petar contra la rosassa de guix del sostre. Van emplenar dues copes, estava molt fresc, i el primer glop el van trobar excel·lent. Es van despullar a poc a poc. Les seves figures es reflectien al gran mirall vertical de la cambra. La Herta es va trobar guapa i sensual, i veia com en Jean l'abraçava des del darrere i li besava el coll i les orelles amb passió. La musculatura del noi era impressionant. Tenia la duresa dels trenta... i les grenyes embrillantades li donaven un divertit aspecte entremaliat. Li recordava el Clark Gable de *Rebel·lió a bord*. Es van fondre en una passió fora del corrent. La Herta necessitava estimar, volia oblidar els dies dolents de risc i perill que havia passat. Part de la xarxa d'espionatge nazi havia caigut. Ella se n'havia lliurat, però no les tenia totes: malgrat la seva prudència, hi havia la possibilitat que algun dels detinguts la delatés.

Ella va portar la iniciativa, i en Jean la va escometre amb passió i desig, just el que la Herta necessitava. El temps va passar sense solució de continuïtat. Ara la Herta cavalcava plàcidament el seu company mentre anava devorant els bombons, l'un darrere l'altre, i parlaven de les coses més trivials mentre la llum

del quinqué projectava suggerents ombres contra les parets, empaperades amb sanefes grana, i els cortinatges de vellut. Els tons grocs, carbasses i vermells s'havien ensenyorit de l'espai. Per la finestra s'intuïen els plataners del carrer de Llúria, sacsejats per la pluja i el vent. De sobte, la Herta va fer un moviment estrany i va deixar de moure's.

—Què passa, Herta?

—Passa que sento remors estranyes i han sonat uns trets...

Amb agilitat, la Herta va descavalcar el noi i va posar-se l'índex damunt dels llavis indicant silenci mentre s'acostava a la finestra.

—Alerta, Jean, passa alguna cosa grossa; hi ha un munt de cotxes de la poli. Fan una batuda. Veig que estan traient gent a mastegots: deuen ser els del SIM, el Servei d'Intel·ligència Militar... i ja han detingut, pel cap baix, una dotzena de persones.

—No t'estranyi... Està clar que aquest hotel és un niu d'espies i de conxorxes, i la poli deu anar de corcoll després del tiroteig que hi va haver l'altre dia al metro de la plaça d'Espanya. Diuen que era un escamot alemany ajudat per la cinquena columna d'aquí... Ara els del SIM ho deuen estar regirant tot.

—No m'agrada gens, això, Jean... A aquests polis d'aquí al carrer se'ls veu molt enrabiats.

—El problema és que els sonats del SIM poden agafar qual-sevol; no tenen criteri, o potser si en tenen no el tenen ben fixat: tant et poden trincar per feixista com per anarquista, per trotskista, per estranger, per estraperlista... Au, vine, torna al llit que mira com m'has deixat; si volen res ja trucaran la porta. Però que guapa que estàs quan et preocupes...

—Alerta, Jean, crec que la cosa és més greu.

Ara els trets i els crits retrunyien per tot l'edifici. De sobte, la porta de la cambra va començar a tremolar: algú estava intentant obrir-la, el pom de llautó daurat girava d'una banda a l'altra. La veu d'un poli va tronar:

—Maria Martí! Ho sabem tot! Els nazis que vam detenir la

setmana passada l'han reconegut. Sabem que és una espia alemanya. Rendeixi's, no té res a fer.

La Herta va anar corrent al tocador per agafar la bossa de mà. En va treure una pistola Walther PPK, la va muntar amb decisió i es va situar al costat de la porta. En Jean, paralitzat damunt el llit, no donava crèdit al que estava veient.

—Però, Herta, què és això? Tens una pistola entre les mans... Però què fas?

Just en aquell moment, els polis van començar a esbotzar la porta a puntades i cops d'espalla fins que el pany va cedir. Ara res no impedia l'entrada dels agents, i dues llanternes de mà van llençar els seus raigs cap a l'interior de la cambra:

—¡Alto, quieto todo el mundo! ¡Todos al suelo!

El primer poli que va entrar a la cambra va quedar astorat. Davant seu s'obria una luxosa cambra del Ritz, amb bibelots, quadres amb motllura francesa, mobles Lluís XV i cortinatges vermells de vellut. Damunt del llit els raigs van deixar al descobert la carn blanca d'un home despullat. Era un noi fort i musculós i, òbviament, l'havien interromput mentre gaudia d'un bon moment. Entre les grenyes de brillantina s'endevinaven uns ulls esbatanats, i amb les mans tractava de protegir-se dels raigs que l'enlluernaven. En girar la vista lleugerament a l'esquerra el poli va descobrir que hi havia una noia molt rossa i molt despullada que brandava una pistola amb decisió.

—Tire el arma o disparo —va dir el poli mentre l'encanonava, però la rossa, lluny d'obeir, va aixecar la pistola de manera amenaçadora.

El poli va disparar amb la seva Ascaso del 9 llarg. Bang! Bang! Bang! Bang! Un, dos, tres, quatre trets, però la rossa va continuar dreta; es va sentir un gran espetec de vidres que, en caure, van reflectir els raigs de les llanternes i van inundar de llampegueigs la cambra. La noia va aparèixer des del lateral, i un cinquè tret va fer saltar el quinquè pels aires. I després, un sisè tret. El poli va notar una sensació estranya al front... En una

fracció de segon va entendre que havia disparat contra un mirall, que la rossa li havia endegat un tret... i que òbviament estava mort. Després se li van apagar els llums.

Els dos polis que anaven darrere seu portaven fusells metralladors, els *naranjeros*, que en deien, i de fora estant van disparar sengles ràfegues seguides contra l'interior. A en Jean, que havia quedat en línia de tir, no menys de vint bales li van destrossar el cos, i després de retorçar-se un moment va caure estès damunt del llit. Les plomes d'ànec dels coixins foradats van començar a flotar en l'ambient mentre la llum de les lots mostrava de manera intermitent un mar de sang vermella que amarava els llençols blancs i el cobrellit groc de blonda. En Jean era una massa de carn picada sanguinolenta amb plomes enganxades. Tanmateix, els policies no s'atrevien a entrar perquè algú continuava disparant des de dins, i el quinqué trencat havia iniciat un petit incendi que s'estenia amb rapidesa.

—Sulte el arma y salga con los brazos en alto.

No res, ningú contestava, i el fum s'anava ensenyorint de l'habitació. Els polis dels *naranjeros*, després de recarregar, van tornar a disparar a tort i a dret, però l'incendi guanyava força per moments. Es van començar a sentir crits: Foc! Foc! Mentrestant, tot l'hotel s'havia convertit en un caos de gent que intentava pujar o baixar escales a les fosques.

Després de disparar, la Herta va obrir el balconet, es va posar la bossa de mà travessera i d'una estrebada va desmanegar la cortina, la va fer passar per un barrot de la barana i es va despenjar fins al balconet del pis inferior. Va sacsejar la porta, però estava tancada. Amb rapidesa, va trencar el vidre amb la culata de la pistola i va introduir la mà per obrir la porta de doble fulla. Va entrar a l'habitació, que també estava il·luminada per un quinqué. Al llit hi havia una noia despullada que la mirava aterrida. D'una llambregada, la Herta va poder veure la porta oberta i un home d'esquena que estava mostrant la documentació als policies, i que els deia que ell era un alt funcionari del govern

de Negrín. L'home va tancar la porta, i quan es va girar va veure una rossa rogenca despullada, prou exuberant, que havia entrat pel balcó. La va mirar amb estranyesa: no recordava que hagués contractat una segona noia per passar la nit, i per un moment va pensar que era gentilesa de la casa.

–Vaja, com m'agraden aquestes innovacions! Amb això sí que no hi comptava!

–No és el que es pensa... Aixequi les mans i estigui's quietet –va dir la Herta brandant la pistola.

–Perdone, señorita, però no entiendo el catalán.

El funcionari, atordit, va intentar fer unes passes enrere, però la Herta ja no estava per històries, i va aixecar la pistola i li va etzibar un tret entre ull i ull. Amb la fressa que hi havia a l'hotel, la detonació pràcticament no es va sentir.

Llavors la Herta es va dirigir a la noia amb tranquil·litat tot abaixant la pistola:

–Vinga, maca, aixeca't i res de cridar. Ho sento però em quedaré la teva roba, crec que fem una talla semblant... i les teves sabates. Vaja, quins tacons que gastes. On vas amb això? –La Herta es va vestir amb rapidesa, i es va encabir amb dificultat dins de les sabates de la noia–. Ara busca la cartera d'aquest paio... meitat per a tu i meitat per a mi. I t'aconsello que quan jo marxi fotis el camp de seguida.

Amb el barret calat fins més avall de les orelles, i aprofitant el desgavell provocat per la gent que volia evacuar i per l'arribada dels bombers, la Herta va guanyar el carrer. Necessitava una solució ràpida i segura per passar la nit; ja havien tocat les onze i la situació es podia complicar.

«Al pis franc no hi puc anar, no sé si està denunciats, i a aquestes hores no puc localitzar ningú de la cinquena columna, un hotel no pot ser... a males m'amagaré dins una porteria de l'Eixample.»

Va caminar apressada carrer Llúria avall, tot i que els tacons de les sabates no li donaven gaire marge, i va girar pel carrer

Casp per tal de guanyar la plaça Catalunya; allà, davant la Telefònica, hi havia una de les poques parades de taxis que encara funcionaven, i va tenir sort perquè hi havia un vehicle. Li va fer senyal i va pujar mantenint la calma.

—Bona nit. A l'Hotel Oriente, a la Rambla...

—Volant, senyora, ara mateix. Ha tingut sort: cada vegada en quedem menys, de taxis. La majoria els han anat requisant per ajudar l'exèrcit, altres s'han espatllat, i a més hi ha el problema del combustible. Se'ns fa difícil, la feina, i a hores d'ara som pocs els que continuem en servei. Sort en tenim que encara hi ha una Barcelona alegre. I avui no sé què passa, he vist un munt de policia al Ritz i tot el centre està regirat...

El taxi va donar la volta a la plaça Catalunya, va baixar per la Rambla i en un moment va arribar davant l'Hotel Oriente. La llum havia tornat, i l'hotel, com altres establiments de la Rambla, començava a recuperar l'activitat. La Herta va entrar-hi i va anar directa a la cabina telefònica. Cinc minuts després, en va sortir i va baixar Rambla avall, fins al carrer d'Anselm Clavé.

CAPÍTOL 2

—

SANTA MARIA MAGDALENA

Flix, Ribera d'Ebre, 13 de novembre de 1938

Un cel gris plom amb un excés de llum anunciava neu. El fred era intens. L'Ebre, indiferent a l'esdevenir històric, baixava plàcid entre bromes. El tinent coronel Manuel Tagüeña, neguitós, caminava amunt i avall de l'extrem del pont de ferro de Flix, just davant del refugi que els enginyers havien excavat al vessant de l'escarpat turó del castell. Tenia una missió difícil: organitzar la retirada del que quedava del XV Cos d'Exèrcit de l'Exèrcit Popular de la República cap a la riba esquerra del riu. Les vides de milers de soldats estaven en joc. La batalla de l'Ebre s'acabava, i ara els feixistes pressionaven per impedir la retirada republicana. Tagüeña es mantenia a la riba dreta del riu, a l'extrem del pont, comandant directament la gran retirada que ja havia començat aquell mateix dia.

El pont de ferro, una estructura de campanya aixecada pels enginyers militars, era l'única via que tenia el XV Cos d'Exèrcit per escapar-se d'un encerclament mortal. Si el pont era destruït les tropes republicanes, arraconades contra el riu, serien exterminades. El telèfon de campanya va sonar. A l'altre costat va crepitat la veu d'un oficial:

—Mi teniente coronel, ha llegado un policía de Barcelona. Va en una moto, lleva un parche en el ojo e insiste en que quiere hablar con usted. Dice que se llama Emili Galera.

–Emili Galera, vaya... Ningún problema, es amigo mío, envíamelo para acá.

Una moto Norton International del 1932 va flanquejar les bateries antiaèries amb els esvelts canons soviètics del 76.2, va enfilar el pont de campanya i va avançar insegura per la irregular calçada de xapa i taulons. L'Emili Galera va reconèixer, a l'entorn de la capçalera del pont, els muntatges quàdruples de metralladores Màxim. Els servidors estaven en tensió escrutant un cel incert. L'aviació feixista podia aparèixer en qualsevol moment entre els estrips dels núvols. A l'altra riba va distingir la silueta d'en Manuel, el seu cap i amic. Amb ell i l'Andreu Xandri havien passat bons moments a Alp, trescant pels cims del Pirineu. Ara l'Andreu estava mort i ell mateix havia perdut un ull a l'inici de l'ofensiva de l'Ebre, raó per la qual el van retornar a Barcelona a fer de policia, la feina que feia abans de la guerra. L'Emili va aturar la moto i va saludar emocionat posant-se el puny a la gorra.

–A les teves ordres, tinent coronel...

–Vinga, una abraçada, amic!

En Tagüeña era un jove madrileny, estudiant de matemàtiques. Parlava el català perquè havia passat alguns estius a Alp amb el seu amic Xandri, un jove nacionalista que, de grat o per força, li va fer estimar la llengua del lloc. Abans de la guerra l'Emili Galera havia estat inspector de policia, i en arribar el conflicte, tot i que ja havia fet trenta-sis anys, es va integrar a les milícies, i després a l'Exèrcit Popular. A l'ofensiva de l'Ebre va perdre un ull i el van enviar de nou a fer d'inspector. No va perdre el temps: només arribar va estar molt ocupat desarticulant una xarxa d'espionatge nazi amb ramificacions al SIM en què estava implicada gent poderosa del bàndol republicà, i va decidir fer-se fonedís per tal d'assegurar la pell. Res millor que tornar al front; allà de ben segur que ningú l'aniria a buscar,

–I doncs, què hi fas, aquí?

–Ja t'ho pots imaginar, Manuel, no podia quedar-me a

Barcelona com un baldat. Vinc a ajudar, vull reincorporar-me. A més a més, a la rereguarda estan passant coses estranyes, i el més prudent, per a mi, és escampar la boira.

—Tornar al front? Saps que no pot ser: has perdut un ull i no se't considera apte per al servei. Agafa la moto i torna a casa, si us plau...

—Ni pensar-ho. Amb el teu permís o sense, em reincorporaré a la meva unitat. A banda, la vida a la rereguarda és massa dura. Si jo t'expliqués...

—D'acord, diré que et tornin a fer els papers de sergent, ni que siguin falsos; si t'agafen els fatxes, si més no tindràs alguna oportunitat. I demana-li roba al meu ordenança: pantalons, gorra i guerrera...

—Digue'm on tenim el batalló Lincoln de la XV Brigada. On són?

—La XV Brigada Internacional ja no existeix, ara és la 15a Brigada Mixta, i la majoria dels combatents són catalans, gent molt jove. Als internacionals en Negrín els va fer marxar a finals de setembre. Solament queden alguns americans, els casats amb noies d'aquí o els que tenien nacionalitat espanyola.

—És clar, quan vaig marxar la majoria dels combatents ja eren del país, i a Barcelona vaig anar a la desfilada per acomiadar els brigadistes. Però em reincorporaré al batalló igualment. On són? On és la meva gent?

—En aquests moments totes les unitats s'estan preparant per retirar-se cap al perímetre defensiu de la Fatarella. El que queda de les divisions 11, 42, 43, 44, 45 i 46 vindran cap a Flix, i les divisions 3 i 35, que eren davant la Pobla de Massaluca i Vilalba dels Arcs, cobriran la retirada. Aquesta tarda a les sis hi haurà reculada general, i demà, cap a les set del matí, les forces que vagin arribant travessaran el pont. La retirada la cobriran voluntaris de les divisions 3 i 35 que defensaran la línia fortificada de la Fatarella; segur que els teus amics, els que encara estan vius, es quedaran. Si els vols trobar has d'anar al capdamunt de la serra,

a Raimats. De matinada el segon batalló de la 15a Brigada serà a les cotes 554 i 562, a la zona de més perill.

—És clar, no podia ser d'altra manera... Agafo quatre perrets i pujo a Raimats. Gràcies, Manuel.

—Està bé, ara envio un camió amb municions cap a dalt. Deixa la moto a la riba esquerra, al costat del meu cotxe, i agafa'l. Sort, i no t'oblidis dels papers. I vigila, que fas molta falta.

El camió va remuntar com un llamp els carrers de Flix, va enfilar la carretera de Riba-roja i va pujar pels forts pendents de la pista que menava cap a dalt de la serra de la Fatarella. Començaven a caure volves de neu. Camions, carros i grups de soldats esparracats baixaven en direcció al pont de ferro de Flix, l'únic punt que permetia sortir de la ratera. Tanmateix, la retirada era ordenada, i els rostres dels soldats mostraven determinació; no estaven vençuts.

Des de la revora de dalt del serrat va poder fer-se càrrec de la situació de perill. Davant seu, pendents i cingles davallaven fins a Flix i la vall del riu. Si l'enemic ocupava aquella balconada, podria bombardejar i massacrar les tropes concentrades a l'espera de passar el riu. Estava clar que caldria resistir per facilitar la retirada. Va arribar al camp atrinxerat de Raimats. Era una zona geoestratègica, alta i a la vegada amb pendents suaus, l'únic lloc per on l'enemic podia arribar als crestalls acarats a l'Ebre. Els enginyers republicans havien establert una defensa en profunditat, dues línies de trinxeres amb fortins de formigó. Raimats era la clau de volta de la línia fortificada que s'estenia des d'Ascó a Riba-roja.

L'Emili va mirar d'aixoplugar-se en un refugi on hi havia un oficial i un soldat amb un telèfon. Tota la zona tenia un aspecte tètric a causa dels bombardeigs. Els bosquets de pins i les oliveres dels bancals s'havien cremat, encara hi havia brases i la sentor de socarrim dominava per sobre de la flaire de terra mullada. Altra-ment, els nombrosos embuts de les bombes de l'aviació demostren que els feixistes s'havien acarnissat en aquella zona.

L'oficial, un tinent de transmissions, va ser explícit:

—Vingui cap aquí, sergent, que arriba just a l'hora del ball...

Encara no havia acabat la frase quan uns xiulets llunyans van fuetejar el silenci, i en pocs segons es van convertir en sorolls eixordadors, com si fossin locomotores; després van venir les explosions: una, dues, tres.... terribles espetecs que van aixecar guèisers de terra just cinc-cents metres davant seu. Passats trenta segons, va venir la segona andanada, i una tercera, i una quarta...

—Són els canons del 155, com a mínim disparen des de Vilalba. Des d'abans-d'ahir que ens tenen enfilats. Saben que aquest punt és important, i que si trenquen per aquí adeu XV Cos d'Exèrcit... Tingui, sergent, faci un xarrup d'anís que això va per llarg.

—Gràcies, tinent. Fa gaire que dura, això?

—No paren, ens estan tirant de tot: els Heinkels 111 ens bombardegen des de molt amunt, i després les cadenes han metrallat tota la zona amb els avionets de dues ales... També han vingut uns ocellots molt estranys amb les ales doblegades, que baixaven en picat i tiraven uns *pepinos* terribles. I a banda, els Schneider del 155... Però de moment les defenses aguanten.

—Sort en tenim que no tenen bons observatoris i que tiren a la babalà. Demà veurem què passa, els tindrem al damunt.

Cap a mitjanit van anar arribant els soldats de la 15a Brigada Mixta, que van prendre posicions. Tot i estar a les fosques, la distribució es va fer en ordre; el fred era intens i ara nevava amb una certa intensitat. L'Emili Galera va reconèixer la veu calmada del seu amic Carles Colomer, que donava ordres als soldats.

—Ei, Carles!

—Eh!! Emili? Emili? Què collons hi fas, aquí?

L'encontre amb en Carles va ser emotiu. Quan en Carles va acabar d'ubicar el seu escamot, a la segona línia de defensa, van anar a buscar aixopluc dins d'un dels fortins de formigó. El recambró era petit, i tenia les troneres tapades amb fustes i mantes per evitar que des de fora es veiés cap resplendor. A l'entrada,

en un pot gros de llauna dos soldats assignats al lloc anaven cremant estelles i tronquets. Un parell de llums de ganxo il·lumina-ven màgicament l'estança.

El sergent Carles Colomer tenia trenta-nou anys, i era amic d'infància de l'Emili Galera. En començar la guerra s'havia incorporat voluntari a la Columna Macià-Companys, i com l'Emili va anar a parar a la XV Brigada Internacional, com a suboficial d'enllaç, perquè dominava l'anglès. En Carles era professor d'Història a l'Institut Escola; la seva dona, la Maria Puigdollers, treballava d'infermera al Clínic, i el fill del matrimoni, en Joanet, ja havia fet els catorze i ajudava en una fàbrica de material de guerra al carrer Badal.

—I doncs, Carles, quines ganes tenia de veure't. Vaig poder saludar la Maria i en Joanet; no pateixis, estan bé. Per cert, que la Maria em va donar xarop per a les teves genives. —L'Emili va obrir el sarró i li va donar al Carles una ampolleta verda.

—Meravelles! Tinc un flegmó terrible. Abans de res, però, hi ha una cosa que t'haig d'explicar, no me la trec del cap. —Els ulls d'en Carles van espurnejar de manera enigmàtica.

—I doncs?

—Mira, fa dues setmanes ens van rellevar i vam anar a descansar a un lloc tranquil, a la vora de Riba-roja, uns vuit quilòmetres riu amunt, a tocar de l'esglesiola de Santa Magdalena de Berrús. El temple és del segon romànic o més aviat de transició, una obra dels templers de la comanda d'Ascó.

—Bon lloc per a un professor d'Història... i de segur que vas anar a donar-hi un cop d'ull, oi?

—Efectivament, hi vaig anar de dret. Estava buida, però no era prudent posar-hi gent perquè era un objectiu fàcilment identificable. Tenia uns arcs diafragmàtics preciosos, clarament apuntats. Hi havia uns quants forats a la coberta, a la banda de l'altar es veien destrosses i runa, i a fora, una mena de llosa grossa que semblava un altar i que ja es devia utilitzar a la nit dels temps. Bé, ja saps que tinc nas per a l'arqueologia... doncs just darrere

del que quedava de l'altar de dins vaig veure un forat mig cobert de runa. En retirar les pedres la cavitat es va fer més practicable, i dins hi havia una mena de superfície plana parcialment tapada per la pols. Amb les mans vaig resseguir-la, i el nas no em va fallar: era una capseta de fusta. «Una lipsanoteca», vaig pensar.

–Una què?

–Sí, home, sí, una lipsanoteca, ja ho saps: les capsos on, en consagrar una església, col·locaven relíquies o documents. En qualsevol cas, aquestes capsos són més pròpies del període romànic que del primer gòtic. D'altra banda, els templers tenien una mena de fixació amb Santa Maria Magdalena, que no són pocs els que diuen que era la parella de Jesucrist.

–I suposo que vas obrir la peça, oi?

–Doncs sí, i mira tu mateix el que hi havia dins.

En Carles va obrir el sarró, va remenar i en va treure una capseta de fusta d'olivera ben conservada, amb tanca de bronze, que feia uns 15 per 6 centímetres. De dins en va agafar un petit pergamí enrotllat i l'hi va passar a l'Emili, que el va desplegar lentament i amb cura i el va acostar al llum de ganxo. Estava escrit en lletra minúscula carolíngia tardana. Va mig aclucar els ulls per llegir. Abans de ser policia havia treballat molts anys com a periodista de cultura, i no tenia gaires problemes per llegir el que fos...

–A veure, això està en llatí i diu: «Hic Maria Magdalena cum suis filiis et reliquiis domini nostri Iesu Christi in itinere finis montis serratae requieuit.» Això vol dir, si fa no fa, «Aquí va descansar Maria Magdalena amb els seus fills i amb les relíquies de nostre senyor Jesucrist de camí cap a les terres de Montserrat». Ostres...

–Doncs sí: ostres. Estic al·lucinant, Emili. Diria que això fa olor de... de...

–De Graal?

–Efectivament. Maria Magdalena i els seus fills, que potser eren els de Jesucrist, la relíquia, la muntanya de Montserrat... I el document és autèntic, no n'hi ha dubte.

L'Emili, astorat, mirava de fer-se càrrec de tot el que implicava aquell document. Les idees li venien al cap en torrentada.

—No, si al final potser Wagner tenia raó quan deia que el Montsalvatge era Montserrat... Encara tinc gravada al cervell la representació que del *Parsifal* van fer al Liceu. Recordo com si fos ara quan el pare m'hi va portar, el 31 de desembre del 1913: imagina't jo, amb tretze anys, a la primera representació del *Parsifal* que van fer al Liceu... va ser impressionant.

—Doncs et ben juro, Emili, que quan acabi aquest desastre de guerra m'ocuparé del tema. Estic convençut que el Graal existeix, i el trobarem, no te'n càpiga cap dubte.